

Marija Troha Holmik, prof.

Gimnazija Županja

32270 Županja

Metodička recenzija kurikuluma predmeta Klimatska otpornost

Uvodna napomena

Interdisciplinarni kurikulum fakultativne nastave Klimatska otpornost je namijenjen učenicima trećih razreda gimnazije i strukovnih škola te učenicima osmih razreda osnovnih škola.

Izrađen je u okviru projekta „*ExCEed - Kick-starting Experiential Climate Education in Croatian Secondary Schools*“, nositelja udruge Tatavaka i partnera Gimnazije Matije Antuna Reljkovića iz Vinkovaca. Autorice kurikuluma su : Jasenka Celić, prof. savjetnica, Maja Dubovicki, prof., Ines Glavaš, prof. savjetnica, Jasenka Krznarić - Barić, prof. izvrsna savjetnica.

Interdisciplinarni kurikulum fakultativne nastave Klimatska otpornost sadrži sve sastavnice kurikularnog dokumenta:

- Opis nastavnog predmeta
- Odgojno – obrazovni ciljevi učenja predmeta
- Koncepti u organizaciji nastavnog kurikuluma predmeta
- Opis domena
- Odgojno – obrazovni ishodi predmeta
- Učenje i poučavanje nastavnog predmeta
- Korelacija s postojećim kurikulumima međupredmetnih tema
- Vrednovanje odgojno–obrazovnih ishoda u nastavnom predmetu

Kurikulum svojim odgojno – obrazovnim sadržajima i ishodima dopunjava sadržaje propisane nacionalnim kurikulumom i međupredmetnom temom *Održivi razvoj, a* svojim sadržajem se oslanja i na alat Klimatski kolaž.

1. Opis nastavnog predmeta

Kurikulum u uvodnom dijelu daje kratki opis interdisciplinarnog fakultativnog predmeta Klimatska otpornost. Objašnjava se svrha učenja i poučavanja nastavnog predmeta Klimatska otpornost u odgojno-obrazovnome sustavu te navodi kojim je skupinama učenika namijenjen u obrazovnome sustavu (učenici trećih razreda gimnazije i strukovnih škola, učenici osmih razreda osnovnih škola).

Kurikulumom je određena međupredmetna tema Održivi razvoj. U opisu nastavnog predmeta je navedeno zašto je važno učiti i poučavati predmet Klimatska otpornost i te ukratko opisuje doprinos u cjelokupnom ostvarivanju ciljeva odgoja i obrazovanja, te položaj predmeta Klimatska otpornost u cjelokupnom kurikulumu obrazovanja učenika srednjih i osnovnih škola.

2. Odgojno – obrazovni ciljevi učenja predmeta

Ciljevi predstavljaju opća, najšire određena očekivanja o tome što će učenici znati i moći učiniti kao rezultat učenja i poučavanja predmeta Klimatska otpornost.

Ciljevi predmeta su osmišljeni široko i složeno te omogućuju iskazivanje napretka tijekom školovanja. Ciljevi pridonose razvoju temeljnih kompetencija učenika, potiču društvenu odgovornost te razvoj kritičkog i kreativnog mišljenja

Odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja nastavnog predmeta Klimatska otpornost izrađeni su u preporučenom opsegu riječi.

3. Koncepti u organizaciji nastavnog kurikuluma predmeta

4. Opis domena

U kurikulumu su definirane tri domene (1. energija, 2. održivi razvoj, 3. klimatska otpornost). Sve tri domene sadrže jasno opisane značajke te međudnose, cjelokupni opis domena predstavlja integralnu cjelinu u razumijevanju međusobne ovisnosti i isprepletanosti ljudskog djelovanja na okoliš i prirodnih procesa u živim bićima. Način strukturiranja pojedinih domena omogućava kontinuitet učenja, no ostavljena je i mogućnost većeg naglaska pojedine domene u određenim ciklusima učenja i poučavanja.

5. Odgojno – obrazovni ishodi predmeta

Ishodi su definirani u 5 odgojno obrazovnih ishoda, broj ishoda omogućuje fleksibilnost u njihovu ostvarivanju na razini škole, a istovremeno osigurava širinu i relevantnost.

- 1- Analizirati različito prikazane podatke (tekst, tablica, graf, crtež ili model)
- 2- Objasniti uzroke i posljedice ljudskog djelovanja na klimatski sustav
- 3- Prepoznati odgovornu proizvodnju i potrošnju energije, te posljedice pretvorbi energije u okolišu
- 4- Poduprijeti društvenu, ekonomsku i ekološku održivost
- 5- Predložiti postupke koji imaju svrhu unaprijediti klimatsku otpornost

Odgojno obrazovni ishodi u kurikulumu Klimatska otpornost imaju cilj poticati društvenu odgovornost te razvoj kritičkog i kreativnog mišljenja te se razrađuju kroz znanje, vještine i stavove. Ishodi su usklađeni s domenama predmeta Klimatska otpornost i ciljevima koji se žele ostvariti.

U ishodima ovog kurikuluma su jasno određena očekivanja, na razini koja je općenitija, šira i složenija, što omogućuje obrazovnim radnicima veću autonomiju u odabiru metoda učenja i poučavanja kojima će ih ostvariti.

Ishodi sadrže preporučenu strukturu (subjekt - učenik, aktivnost – iskazuje se korištenjem aktivnog glagola, sadržaj/kontekst – uključuje pojmove, metode istraživanja, daje smisao i razumijevanje ishoda.

Svih pet ishoda su razrađeni u preporučenom opsegu riječi.

6. Učenje i poučavanje nastavnog predmeta

U kurikulumu je navedeno da Interdisciplinarni fakultativni predmet *Klimatska otpornost* zastupa otvorenu komunikaciju između odgojno-obrazovnih radnika i učenika, i daje okvirne smjernice za kvalitetno učenje i poučavanje, te daje mogućnost prilagodbe i različitost u pristupu načina izvedbe kurikuluma koje mogu biti u skladu s potrebama, razinama znanja, vještina i sposobnosti učenika. Otvorena komunikacija omogućava prilagodbu posebnim interesima na lokalnoj razini i prilikama, što je navedeno u kurikulumu. Okvirne smjernice ovog kurikuluma podrazumijevaju da su

odgojno obrazovni radnici u najboljoj poziciji odrediti kako kurikulum smisljeno i u najboljem interesu u smislu razvoja učenika izvoditi u praksi.

U kurikulumu su obrađeni sljedeći elementi organizacije učenja i poučavanja:

- Iskustveno učenje ili učenje otkrivanjem uključuje koje aktivnosti najbolje pomažu ostvarivanju odgojno obrazovnih ciljeva (tri ključne nastavne metode za: istraživanje, projekt i simulaciju),
- koja je uloga obrazovnih radnika (ima ulogu u organizaciji iskustva učenja, navedeni su i drugi sudionici koji mogu imati ulogu obrazovnih radnika -roditelji, organizacije civilnog društva, jedinice lokalne samouprave, OP-i, bolnice, komunalna poduzeća....)
- materijali i izvori – navedeni su mogući resursi koji imaju ulogu u učenju i poučavanju
- okruženje – gdje se uči i poučava, navedena su okruženja koja najbolje pogoduju učinkovitom učenju (učionica, učenje u zajednici, ..)

Svi elementi organizacije učenja i poučavanja su međusobno povezani i usklađeni te omogućuju ostvarivanje odgojno obrazovnih ishoda, stoga je moguće zadovoljiti raznolike individualne potrebe učenika.

7. Korelacija s postojećim kurikulumima međupredmetnih tema

U kurikulumu interdisciplinarnog predmeta Klimatska otpornost opisana je povezanost predmetnog kurikulumu s ostalim predmetnim kurikulumima i kurikulumima međupredmetnih tema.

Jasno se ukazuje na povezanost s razvojem temeljnih kompetencija i razvoj kompetencija u području među predmetnih tema. (Održivi razvoj, Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetništvo, Učiti kako učiti, Informacijsko-komunikacijska tehnologija, Zdravlje). Ostavljena je mogućnost integracije ishoda međupredmetnih tema u predmetni kurikulum Klimatska otpornost.

8. Vrednovanje odgojno–obrazovnih ishoda u nastavnom predmetu

Ovo poglavlje daje odgovore na pitanja što se vrednuje u predmetnome kurikulumu, koji su preporučeni pristupi i metode te tehnike vrednovanja, usvojenost odgojno obrazovnih ciljeva te izvještavanje o ostvarivanju odgojno obrazovnih ciljeva. Kurikulumom su definirani elementi vrednovanja (Usvojenost koncepata, Prirodosnanstvena pismenost, Odgovornost i djelovanje) elementi vrednovanja jasno su opisani i daju odgovore na pitanja što se vrednuje u predmetu Klimatska otpornost te kako se učenje vrednuje.

Kurikulumom je definirano formiranje zaključne ocjene.

Kurikulum daje mogućnost autonomije obrazovnih radnika i odgovornost u izboru najprikladnije metode i tehnike vrednovanja. Ovo poglavlje daje okvirne smjernice i preporuke o metodama koje su pogodne za vrednovanje odgojno obrazovnih ishoda. Preporučene metode i tehnike omogućavaju dokumentiranje i procjenjivanje odgojno obrazovnih ishoda i različitih razina usvojenosti.

Zaključak

Interdisciplinarni kurikulum fakultativne nastave Klimatska otpornost u potpunosti zadovoljava metodički pristup u izradi kurikuluma za učenike treći razreda gimnazije i strukovnih škola, te učenike osmih razreda osnovnih škola. Autori kurikuluma su uključili sve sastavnice kurikularnog dokumenta koji nudi iskorak u kvalitetnom poučavanju i ostvarenju ishoda.

Županja, prosinac 2022.